

"Şu kâinatın mevcudatı yüzünde tazelenen ve gelip geçen cemâller ve hüsünler, bir cemâl-i sermedî cilvelerinin bir nevi gölgeleri olduğunu gösterir." cümlesini açar mısınız?

Kâinatta bütün güzellikler ve mükemmellikler, Allah'ın sonsuz cemalinin ve kemalinin çok perdelerden geçmiş zayıf bir gölgesi ve tecellisidir.

Bir nehrin üstündeki parlaklıklar, güneşin devamlılığına işaret etmesi gibi, kâinat nehrinin de akıp gitmesine karşılık, güzelliklerin ve mükemmelliğin devamlı olması, Allah'ın cemal ve kemalinin bekasına işaret eder.

"...Fitrat-ı beşeriyede cemale karşı bir muhabbet ve kemale karşı perestiş etmek ve ihsana karşı sevmek vardır." (*Lem'alar*)

Yani insan daima güzel ve mükemmel olanı sever. Bunlar bizzat sevilirler, yani bir sebebe bağlı olmaksızın sevilirler; başkasının yaptığı bir sanat eserini sevmemiz, takdir etmemiz gibi.

Yine insan kendisine ihsan edeni, ihtiyacını göreni de sever.

"Bazan âsâra muhabbet suretiyle esmâyı sever." cümlesi cemale karşı muhabbeti ifade eder.

İnsan, kendisine bir faydası olsun veya olmasın güzel olan her şeyi sever. Çiçeği de sever, kuzuyu da sever, güneşi de sever. Bütün güzel eşya Allah'ın Müzeyyin, Musavvir, Kuddüs gibi esmâsının birer aynasıdır, o esmânın güzelliklerini yansıtırlar.

Yine insan, kendisine bir faydası olsun veya olmasın mükemmel olan her şeyi sever, ona hayranlık duyar. Bu âlemde her mahlûk kendi mahiyetine göre en mükemmel olarak yaratılmıştır. Deniz de mükemmeldir içindeki balıklar da... Orman da mükemmeldir, içindeki ceylanlar ve aslanlar da... Ağaç da mükemmeldir, yaprakları, çiçekleri meyveleri de. Bütün bu kemaller hepsi nihâyet kemalde olan Hâlık, Mâlik, Zâhir, Bâtın, Celîl, Cemil gibi çok esmânın tecellileridirler.

"... hadsiz ihtiyacat noktasında esmâya muhtaç ve müştak olur ve o ihtiyaçla sever." ifadesi de *ihsana karşı sevmekle* mukabele dersi verir.

Ve insan birbirinden farklı çok ihtiyaçlarının her birinin ayrı isimlerin tecellileriyle görüldüğünü düşünmekle Rezzâk, Mün'im, Basir, Semi', Kerîm gibi bütün cemalî isimleri sever, Rabbine hamd ve şükreder.